

УДК 327:316.32

**Шевченко О. В.**

к. політ. наук, доцент,

кафедра міжнародних медіакомунікацій і комунікативних технологій,

ННІМВ КНУ імені Тараса Шевченка,

вул. Юрія Іллєнка, 36/1, м. Київ, 04119, Україна

E-mail: shevchenko\_olena@knu.ua

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-3119-9193>

DOI: <http://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288722>

## КОМУНІКАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ВИМІР

У статті розглядається концептуальний складник кліматичних комунікацій та наголошується, що в нинішніх умовах глобальної зміни клімату кліматичні комунікації є невід'ємним елементом впровадження кліматичної політики і визначаються як процес, пов'язаний із підвищенням обізнаності громадськості про глобальні зміни клімату та формуванням розуміння та підтримки кліматичної політики, заходів з адаптації та пом'якшення наслідків глобальних змін клімату на всіх рівнях. Розглянуто теорії і концепції, що становлять основу кліматичних комунікацій, зокрема, теорії глобалізації й глобалізації комунікацій, нового гуманізму, стійкого розвитку, екологічної культури, кліматичної справедливості та теорії клімату. Показано, що всі теорії клімату умовно можна розділити відповідно до їх пояснення причин глобальної зміни клімату, зокрема, антропогенні причини, незалежні від діяльності людини причини і заперечення змін клімату та пропонування шляхів вирішення глобальних кліматичних викликів. Визначення «зміни клімату» в базових документах ООН свідчить про те, що ООН визнає різні підходи і погоджується, що зміни клімату можуть бути спричинені як діяльністю людини, так і природними причинами. Запропоновано концепцію кліматичного гуманізму щодо кліматичних комунікацій, що поєднує дві ключові ідеї: необхідність вирішення глобальних кліматичних викликів та важливість участі людства у цьому процесі задля захисту і добробуту людства в контексті мінливого кліматичного середовища. На думку автора, в контексті концепції кліматичного гуманізму кліматичні комунікації варто розглядати як її складник та універсальний інструмент, що об'єднує підходи реалізації інформаційно-комунікаційних кампаній. Зроблено висновок, що наявність багатьох теорій і концепцій щодо розуміння причин та способів подолання глобальних кліматичних змін призвело до стану невизначеності у сучасній науковій думці, який має бути врахований у разі здійснення кліматичних комунікацій.

**Ключові слова:** глобальні зміни клімату, кліматичні комунікації, невизначеність, кліматичний гуманізм.

**Постановка проблеми.** Нині зміна клімату є доведеним фактом, який підтверджений емпірично і пов'язаний із перебудовою всіх геосистем на планеті. Багато кліматичних змін, що відбулися із середини ХХ століття, є безпрецедентними в масштабах від десятиліть до тисячоліть. Актуалізувалось питання кліматичних комунікацій, які пов'язані з усвідомленням серйозності проблеми широкою громадськістю, причинами, наслідками та шляхами подолання кліматичних викликів, сприянням залучення всіх зацікавлених сторін до дій щодо боротьби зі зміною клімату, створенням солідарності та співробітництва між групами громадськості, громадськими організаціями, урядами та іншими зацікав-

леними сторонами, об'єднанням зусиль та ресурсів для вирішення глобальної проблеми зміни клімату та досягнення стійкого майбутнього. Кліматичні комунікації ґрунтуються на певних методологічних засадах і теоріях, які допомагають осмислювати та ефективно передавати інформацію про глобальні зміни клімату і їх наслідки та є предметом цього дослідження.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематика концептуального виміру комунікацій глобальних змін клімату представлена, зокрема, в роботах дослідників теорії міжнародних відносин, теорії глобалізації й глобалізації комунікації, теорії нового гуманізму, теорії стійкого розвитку, теорії екологічної культури та теорії клімату. Окремі наукові розвідки Дж. Фрадмана, Д. Едлі та В. Прайслера, О. Белоруса, присвячені глобалізації, розглядають зміну клімату, з одного боку, як частину глобалізованого середовища, а з іншого – як наслідок глобалізації, що проявляється в економічному, політичному, культурному та інформаційному вимірах. Б. Ванг, С. Мозер, Н. Луман розглядають інформаційний вимір глобальних змін клімату як наслідок глобалізації. Так, Б. Ванг зауважує, що «кліматичні комунікації, які супроводжують глобальні зміни клімату, пов'язані головним чином з інформацією про стан навколишнього середовища, глобальні ризики, вплив на здоров'я, наукове пояснення причин змін клімату та політичну комунікацію» (Wang, 2018, р. 23). Окрема група досліджень, представлена роботами А. Лейсеровича, С. Левандовські, М. Нісбет, Р. Данлап, Є. Тихомирової, присвячена вивченню окремих концепцій та складників кліматичних комунікацій на глобальному та національному рівнях. Наприклад, Є. Тихомирова однією з перших у вітчизняному політологічному дискурсі почала розглядати стратегію комунікацій кліматичної дипломатії, що включає чітко спланований стратегічний підхід до здійснення кліматичних комунікацій (Тухомурова, 2022а, р. 50). Водночас варто зазначити, що питання концептуальних аспектів кліматичних комунікацій, взаємодії із громадською думкою як у зарубіжній, так і у вітчизняній літературі представлено фрагментарно, що визначає актуальність і перспективність вибраного напрямку.

**Методологія дослідження.** Комплексність досліджуваного питання вивчення концептуального виміру комунікацій глобальної зміни клімату визначає мультидисциплінарний характер його вирішення, зокрема, знань з міжнародних відносин, теорії комунікації, теорії масової комунікації та теорії клімату. Це визначає методологічну основу дослідження, яка базується на принципах об'єктивності, багатофакторності та системності. Тому для вивчення специфіки вибраної теми найбільш виправданим методом є насамперед міждисциплінарний метод аналізу дискурсу, оскільки він дозволяє відповісти на такі запитання: на яких класичних концепціях ґрунтуються кліматичні комунікації, які сучасні концепції комунікацій глобальних змін клімату, як вплинула різноманітність наявних концепцій на формування цілісного підходу до розуміння феномену кліматичних комунікацій, а також які нові концептуальні напрями можуть бути запроваджені для ефективної реалізації кліматичних комунікацій.

**Мета дослідження** – узагальнити та проаналізувати базові концепції кліматичних комунікацій та виділити нові концептуальні напрями досліджуваного феномену.

**Виклад основного матеріалу.** Прагнення цілісно осмислити інформаційний вимір глобальних змін клімату зумовили поширення в наукових дослідженнях

поняття «кліматичні комунікації», що розуміється як процес, пов'язаний із підвищенням обізнаності громадськості про глобальні зміни клімату та формуванням розуміння та підтримки кліматичної політики, заходів з адаптації та пом'якшення наслідків глобальних змін клімату на всіх рівнях. Водночас погляди фахівців щодо комунікацій глобальних змін клімату відрізняються залежно від наявних концепцій та напрацювань представників різних наукових шкіл.

У контексті дослідження концептуального виміру кліматичних комунікацій особливий інтерес являє підхід А. Печчеї, викладений у роботі «Людські якості», де, зокрема, розглядаються питання «нового гуманізму» як способу подолання глобальних викликів сучасності, в тому числі глобальних змін клімату. Автор переконує, що розв'язання проблем, які стоять перед людством, повинні сприяти головним чином зміні у сфері людських якостей, тобто «забезпечити в людині таку трансформацію, підняти її якості і можливості до рівня, адекватного її новій зростаючій відповідальності в цьому світі» (Рессеї, 1977, р. 71). Розглядаючи людський розвиток, трансформацію людських цінностей як основні умови і засоби розв'язання глобальних проблем, А. Печчеї підкреслює, що відповідно до цього має формуватися нова людська свідомість, коли людина перестає «заглядати в майбутнє, а створює його».

Запропонована А. Печчеї концепція «нового гуманізму» знайшла подальший розвиток у доповідях «Римського клубу» та базових документах UNDP. Так, у доповіді «Перша глобальна революція» наголошується, що одним зі шляхів виходу з кризи, з яким людство стикнулось на початку XXI століття, є перехід до концепції «стійкого розвитку», що «дозволить створити суспільство, засноване на довгостроковому прогнозуванні наслідків його діяльності, що уникатиме несумісних і не виправданих цілей і підтримуватиме соціальну справедливість». У базових документах UNDP концепція «стійкого розвитку» визначається як такий «розвиток, який відповідає потребам сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти власні потреби» (UNDP, 2015). Концепцію сталого розвитку можна тлумачити різними способами, але в її основі лежить підхід до розвитку, який прагне збалансувати різні та часто конкуруючі потреби з усвідомленням екологічних, соціальних та економічних обмежень, з якими стикається суспільство.

Варто зазначити, що для дослідження кліматичних комунікацій важливою є концепція «екологічної культури», яка характеризується визначенням процесів і форм адаптації суспільства до навколишнього середовища. Формування екологічної культури дозволяє розрізнити окремі види соціокультурних систем та інститутів, визначаючи напрями взаємного співробітництва у системі «суспільство–природа». Можна погодитися із вітчизняними вченими Ю. Пахомовим, С. Кримським та Ю. Павленком, що «екологічна адаптація соціальних систем різного рівня залежить від ступеня технологічного розвитку, соціальної структури суспільства, стану природного оточення, потреб, інтересів і мотивів людської діяльності» (Pakhomov, Krymskiy, Pavlenko 1998, р. 302). Нині концепція екологічної культури охоплює різні напрями відносин між людиною та природою, що виражається через любов до довкілля; творчу діяльність на основі бережливого ставлення до природи, гармонії з природою та загальнолюдських цінностей. Екологічна культура в контексті кліматичних комунікацій розглядається як спосіб мислення, ставлення та поведінки стосовно природного екологічного

середовища. В рамках цієї концепції кліматичні комунікації стають особливо актуальними, оскільки сприяють формуванню свідомого контролю відносин між людьми та екологічним середовищем в інтересах сталого розвитку.

Останніми роками в науковому дискурсі згадується концепція «кліматична справедливість», яка пояснює необхідність справедливого та рівноправного внеску щодо вирішення глобальних кліматичних викликів та пропонує рішення, спрямовані на усунення основних причин зміни клімату, одночасно вирішуючи широкий спектр соціальних, расових та екологічних несправедливостей. Водночас професор Є. Тихомирова зауважує на контроверсійному тлумаченні кліматичної справедливості і зазначає, що «концепція кліматичної справедливості розуміється ширше, ніж питання природоохоронного характеру, включає етичні та політичні проблеми, права людини, боротьбу із соціальною несправедливістю, гендерною несправедливістю, економічною несправедливістю, несправедливістю між поколіннями та екологічною несправедливістю і вимагає системної трансформації» (Tukhomyrova, 2022b).

Слід також підкреслити, що важливим підґрунтям для дослідження концепцій кліматичних комунікацій у сучасних глобальних трансформаціях стали й «теорії клімату», тобто підходи, що пояснюють причини глобальних змін клімату. Ці теорії є важливим елементом розуміння того, як побудувати стратегію кліматичних комунікацій на глобальному, регіональному і локальному рівнях різними зацікавленими сторонами.

Згідно з першою антропогенною теорією зміни клімату, викиди парникових газів, головним чином вуглекислого газу, метану та закису азоту, спричинені людською діяльністю, викликають катастрофічне підвищення глобальної температури. В науковій літературі ця теорія називається «антропогенним глобальним потеплінням». Представником цього підходу є, наприклад, колишній віце-президент США Альбер Гор, який наголошує на антропогенних причинах глобальних змін клімату у своїй роботі «Незручна правда. Глобальне потепління. Як зупинити планетарну катастрофу» (Gore, 2006, p. 29). Міжурядова група експертів з питань зміни клімату, створена для оцінки наукової інформації, що стосується зміни клімату і формулювання реальних стратегій протидії таким змінам, у своїх доповідях також послідовно відстоює позицію про антропогенну причину глобальних кліматичних змін. Водночас останні кілька років довіра до теорії антропогенного глобального потепління падає. Нові дослідження вказують на природні причини сучасного потепління, а стабілізація (а за деякими показниками і падіння) глобальних температур виявила певні недоліки цієї теорії. Опитування громадської думки показують, що велика частина населення розвинутих країн не вірить, що людська діяльність є причиною глобального потепління.

Друга теорія зміни клімату – біотермостатна – стверджує, що негативний зворотний зв'язок від біологічних і хімічних процесів повністю або майже повністю компенсує будь-який позитивний зворотний зв'язок, який може бути викликаний зростанням CO<sub>2</sub>. Ці процеси діють як «глобальний біотермостат», утримуючи температуру в рівновазі. Прихильники цієї теорії припускають, що подібні явища (негативні зворотні зв'язки) можуть бути досить великими, щоб протистояти значному впливу вищих рівнів CO<sub>2</sub> на глобальну температуру, утворюючи «біотермостат», який підтримує відносно стабільну температуру Землі. Третя теорія зміни клімату постулює, що зміни у формуванні хмар створюють негатив-

ний зворотний зв'язок, який скасовує весь або майже весь ефект потепління від вищих рівнів CO<sub>2</sub>. На відміну від теорії антропогенного глобального потепління, цей підхід базується переважно на даних спостережень з різних точок планети.

Четверта теорія зміни клімату стверджує, що найбільший вплив на клімат спричиняє людська діяльність, не пов'язана із викидами парникових газів, а трансформацією земної поверхні шляхом вирубки лісів, зрошення пустель і будівництва міст. Роджер Пілке, старший кліматолог з Університету Колорадо в Боулдері, формулює цю теорію так: «Незважаючи на те, що природні причини коливань і змін клімату, безперечно, важливі, вплив людини є значним і включає різноманітний діапазон кліматичних впливів першого порядку, включаючи, але не обмежуючись, надходження людиною вуглекислого газу» (Pielke, 2009, p. 210).

Ще одна теорія зміни клімату стверджує, що коливання глобальної температури за останні півтора століття, а особливо в останні 30 років, були спричинені уповільненням термохалінної циркуляції океану. Такі зміни циркуляції океану не пов'язані з антропогенним збільшенням парникових газів. Деякі вчені дотримуються думки, що потепління клімату останньої половини двадцятого століття можна пояснити природними гравітаційними та магнітними коливаннями Сонячної системи, викликаними рухом планети в космосі. Ці процеси створюють сонячні коливання та/або інші позаземні впливи Землі, які потім спричиняють зміну клімату. Є й ті, хто вважає, що сонячна мінливість є причиною більшої частини або всього потепління наприкінці двадцятого століття та домінуватиме в кліматі двадцять першого століття незалежно від антропогенних викидів парникових газів. Було визначено механізм, що пояснює зв'язок коливання сонячної радіації з декадними змінами глобальної температури і водночас протирічить теорії антропогенного глобального потепління.

Економічні аргументи, на нашу думку, можна віднести до пояснень причин заперечення глобальних змін клімату. С. Родрігез-Сікерт визначає прихильників економічного підходу, до яких відносить більшість тих, хто заперечує зміну клімату, як *homo economicus* («людину економічну») або раціональних акторів, які прагнуть збагачення заради власних інтересів (Rodriguez-Sickert, 2009, p. 225). Прийняття небезпеки зміни клімату як реальної проблеми потребує суттєвих змін у наявних бізнес-моделях та операційних структурах. Представники галузей – найбільших емітентів вуглекислого газу розглядають заперечення глобальних кліматичних змін як спосіб збереження їхнього домінуючого економічного становища і захисту фінансових інтересів. Водночас, незважаючи на наявний консенсус щодо необхідності зменшення поточного рівня викидів вуглецю та, таким чином, пом'якшення зміни клімату, є й ті, хто вірить, що антропогенні зміни клімату не відбуваються взагалі. Такий підхід називають «кліматичною конспірологією», а його прихильники припускають, що широко розрекламований консенсус є або вигаданим, або ілюзорним, і що певна сила, наприклад, Організація Об'єднаних Націй, хоче використати зміну клімату як прикриття для здійснення масштабного нового контролю над населенням.

Таким чином, можна говорити про наявність двох протилежних груп підходів щодо причин глобальних змін клімату, що знайшло своє відображення в концепціях кліматичних комунікацій. Перша група підходів визначає антропогенний чинник основною причиною змін клімату, а друга – фактори, на які діяльність людини вплинути не може. Ці підходи відображені у Статті 1 «Рамкової конвен-

ції про зміну клімату» ООН (РКЗК ООН), де зміну клімату визначено як стан, «який прямо або опосередковано зумовлений діяльністю людини, що викликає зміни у складі глобальної атмосфери і накладається на природні коливання клімату, що спостерігаються протягом порівняльних періодів часу» (UN, 1992). Це, на нашу думку, свідчить, що РКЗК ООН приймає обидва підходи і погоджується, що зміни клімату можуть бути спричинені як діяльністю людини, внаслідок чого змінюється склад атмосфери, так і природними причинами.

На основі концепцій «глобалізму», «нового гуманізму», «стійкого розвитку», «кліматичної справедливості» і «теорії клімату» пропонуємо розглядати глобальні зміни клімату з позиції *«кліматичного гуманізму»* – концепції, яка, на нашу думку, має поєднати дві ключові ідеї: необхідність вирішення глобальних кліматичних проблем та важливість участі людства у цьому процесі задля захисту і добробуту людства в контексті мінливого кліматичного середовища. Оскільки гуманізм – це філософська та етична система цінностей, яка акцентує важливість людини, її гідності, свободи та потенціалу, закликає до емпатії, справедливості та поваги до прав кожного індивідуума, то концепція кліматичного гуманізму має базуватися на тому, що зміна клімату та її наслідки безпосередньо впливають на життя та благополуччя населення. На нашу думку, концепція кліматичного гуманізму має містити положення про, зокрема, по-перше, захист і підтримку людей, особливо тих, хто найбільш кліматично вразливий, і врахування їхніх інтересів та потреб у розробці та реалізації заходів щодо адаптації до зміни клімату і кліматичних комунікацій; по-друге, принципи справедливості та солідарності у вирішенні проблеми зміни клімату, що включає справедливий розподіл тягаря та відповідальності між країнами та суспільствами, а також підтримку тих, хто найбільше постраждав від кліматичних змін; по-третє, стійкий розвиток, який враховує взаємозв'язок між екологічною стійкістю, соціальною справедливістю та економічним процвітанням і ставить за мету досягнення гармонії між потребами та благополуччям людей та природою; по-четверте, емпатію та творчий діалог між різними зацікавленими сторонами як важливості взаємного розуміння та співробітництва для розробки кліматичних рішень. У контексті концепції кліматичного гуманізму кліматичні комунікації можна розглядати як її складник та універсальний інструмент, що об'єднує підходи реалізації інформаційно-комунікаційних кампаній.

**Висновки.** Наявність різних протилежних теорій причин зміни клімату свідчить, по-перше, про низький науковий консенсус, по-друге, про стан невизначеності, в якому відбувається дослідження проблеми глобальної зміни клімату. Виходячи з основних положень концепції «нового гуманізму», «стійкого розвитку» та «кліматичної справедливості», було запропоновано розглядати стратегії адаптації та пом'якшення наслідків глобальних кліматичних змін з позиції *«кліматичного гуманізму»* – концепції, що включає формування відповідної свідомості і поведінки людини як члена глобальної екосистеми, в якій сформоване почуття емпатії як до інших людей, так і до навколишнього середовища. Наявність різних точок зору щодо причин глобальних кліматичних змін, найбільш оптимальних шляхів їх подолання та адаптації, а також загального ставлення до проблеми, на наш погляд, свідчить про необхідність розробки нових чи вдосконалення наявних концепцій кліматичних комунікацій як теоретичного підґрунтя, активізації кліматичних комунікацій як практичних зусиль, спрямованих на підвищення кліматич-

ної обізнаності громадськості, залучення всіх зацікавлених сторін до вироблення відповідної політики та формування кліматичної поведінки. Можна погодитись із думкою американських дослідниць Е. Марковіц і М. Гук'ян, що «намагання тих, хто знайомий з проблемою глобальної зміни клімату, зокрема науковців та посадовців, підвищити залученість широкої громадськості та осіб, що приймають рішення, до вирішення цього питання виявились не досить ефективними через брак комплексного концептуального осмислення та належного інформування і узгоджених комунікацій із цільовими аудиторіями» (Markowitz, Guckian, 2018).

## References [Список використаної літератури]

- Gore, Al. (2006). *An Inconvenient Truth, The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do About It*. Rodale Books [in English]. [Gore Al. *An Inconvenient Truth, The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do About It*. Rodale Books, 2006. 320 p.]
- Markowitz, E., Guckian, M. (2018). *Climate change communication: Challenges, insights, and opportunities*. In S. Clayton & C. Manning (Eds.), *Psychology and climate change*. San Diego, CA: Elsevier [in English]. [Markowitz E., Guckian M. *Climate change communication: Challenges, insights, and opportunities*. / In S. Clayton & C. Manning (Eds.). *Psychology and climate change*. San Diego, CA : Elsevier. 2018. 28 p.]
- Pakhomov, Y.N., Krymsky, S.B., Pavlenko, Yu.V. (1998). *Paths and Crossroads of Modern Civilization*. National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of World Economics and International Relations [in Ukrainian]. [Пахомов Ю.Н., Крымський С.Б., Павленко Ю.В. *Шляхи та роздоріжжя сучасної цивілізації*. НАН України, Ін-т світової економіки та міжнародних відносин, 1998. 431 с.]
- Peccei, A. (1977). *The Human Quality*. Oxford; New York: Pergamon Press [in English]. [Peccei A. *The Human Quality*. Oxford; New York : «Pergamon Press», 1977. 214 p.]
- Pielke, Sr., R. (2009). *Climate Change: The need to consider human forcings besides greenhouse gases*, *Eos* 90: 45 [in English]. [Pielke Sr.R. *Climate Change: The need to consider human forcings besides greenhouse gases*. 2009. *Eos* 90. Is. 45. 413 p.]
- Rodriguez-Sickert, C. (2009). *Homo economicus*. In Peil, J. & van Staveren, I. (Eds.). *Handbook of Economics and Ethics* Northampton, MA: Edward Elgar Publishing, p. 223–229 [in English]. [Rodriguez-Sickert C. *Homo economicus*. *Handbook of Economics and Ethics* / Eds by Peil J., van Staveren I. MA: Edward Elgar Publishing, p. 223–229.]
- Tykhomyrova, Y. (2022a). *The concept of climate diplomacy in modern scientific discourse*. *Monografische Reihe «Europäische Wissenschaft» («Innovation in modern science' 2022»)*. Buch 12. Teil 2. *ScientificWorld-NetAkhatAVKarlsruhe*, 49–69 [in Ukrainian]. [Тихомирова Є.Б. *Концепт кліматичної дипломатії у сучасному науковому дискурсі*. Монографія «Europäische Wissenschaft» («Innovation in modern science' 2022»). Buch 12. Teil 2. *ScientificWorld-NetAkhatAVKarlsruhe*, Germany. 2022. P. 49–69.]
- Tikhomirova, Y. (2022 b). *Public Relations and Climate Change: Paradigm Competition*. I *International Scientific and Practical Conference “An overview of modern scientific research in various fields of science”*, 175–181 [in Ukrainian]. [Тихомирова Є.Б. *Зв'язки з громадськістю та кліматичні зміни: конкуренція парадигм*. I *Міжнародна науково-практична конференція «An overview of modern scientific research in various fields of science»*, 17–19 жовтня 2022 р., Амстердам, Нідерланди. P. 175–181. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/an-overview-of-modern-scientific-research-in-various-fields-of-science/> (дата звернення: 21.05.2023).]
- UN (1992). *United Nations Framework Convention On Climate Change* [in English]. [Рамкова Конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату. URL: <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf> (дата звернення: 21.05.2023).]
- UNPD (2015). *Sustainable-development goals* [in English]. [UNPD. *Sustainable-development goals*. 2015 URL: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals> (дата звернення: 21.05.2023).]
- Wang, B. (2018). *Chinese path: Climate communication and governance from the perspective of a two-tier game*. Beijing Soc. Sci. Acad. Press. 2018, p. 21–35 [in English]. [Wang B.B. *Chinese path: Climate communication and governance from the perspective of a two-tier game*. *Beijing Soc. Sci. Acad. Press*. 2018. P. 21–35.]

Стаття надійшла до редакції 08.06.2023

**Shevchenko O. V.**

Department of International Media Communications  
and Communication Technologies,  
Scientific and Research Institute of International Relations  
of Taras Shevchenko National University of Kyiv,  
Yurii Illienka str., 36/1, Kyiv, 04119, Ukraine

## **GLOBAL CLIMATE CHANGE COMMUNICATION: THE CONCEPTUAL ASPECT**

### **Summary**

The article examines the conceptual component of climate communications and emphasizes that in the current conditions of global climate change, climate communications is an integral element of the implementation of climate policy and is defined as a process related to increasing public awareness of global climate changes and the formation of understanding and support climate policy, measures for adaptation and mitigation of the consequences of global climate change at all levels. Theories and concepts that make up the basis of climate communications are considered, in particular, the theory of globalization and globalization of communication, new humanism, sustainable development, ecological culture, climate justice, and climate theory. It is shown that all climate theories can be conditionally divided according to their explanation of the causes of global climate change, in particular, anthropogenic causes, causes independent of human activity and denial of climate change and proposing ways to solve global climate challenges. The definition of “climate change” in the UN’s basic documents shows that the UN recognizes both approaches and agrees that climate change can be caused by both human activities and natural causes. The concept of climate humanism in relation to climate communications is proposed, which combines two key ideas: the need to solve global climate challenges and the importance of humanity’s participation in this process for the protection and well-being of humanity in the context of a changing climate environment. In the author’s opinion, in the context of the concept of climate humanism, climate communications can be considered as its component and a universal tool that unites approaches to the implementation of information and communication campaigns. It is concluded that the presence of many theories and concepts regarding the understanding of the causes and methods of overcoming global climate change has led to a state of uncertainty in modern scientific thought, which should be taken into account when implementing climate communications.

**Key words:** global climate change, climate change communications, uncertainty, climate humanism.